

**Konspirationsteorier och Kyrkans själavård
– master (innehåll på kurshemsidan)**

**Producerad av Hyperhelikon Ideas Consulting AB
på uppdrag av Svenska Kyrkan
november 2021**

Kursens URL:

<https://exp.tomorrow.nu/course/konspirationsteorier-och-kyrkans-sjalavard.aspx>

Innehåll

Om utbildningen, s. 1–3

Del 1: Inledning till ämnet konspirationsteorier, s. 4–6

Del 2: Vad är utmärkande för konspirationsteorier? s. 6–9

Del 3: Varför är konspirationsteorier ett hot mot demokratin och det öppna samhället? s. 9–11

Del 4: Konspirationsteorier som (sekulära) trossystem och -gemenskaper, s. 11–13

Del 5: En modell av bemötande i sex steg, s. 13–16

Del 6: Motberättelser om autonomi, förtroende och hopp, s. 16–18

Utvärdering, s. 18

Jag vill veta mer, s. 18

Om utbildningen

Kursintroduktion "Konspirationsteorier och kyrkans själavård" (10 min.) – inspelad film

Målgrupp och målsättningen med kursen "Konspirationsteorier och kyrkans själavård"

Målgrupp

Utbildningen riktar sig till dig som möter människor i ramen för kyrkans själavård, till exempel som jourhavande präst eller präst i sjukhus och fängelser.

Utbildningen anordnas av Hyperhelikon Ideas Consulting AB på uppdrag av Svenska Kyrkan. Hyperhelikon drivs av Andreas Önnersfors, professor i idéhistoria och expert inom området. Du kan mejla honom med frågor och feedback här.

Målsättning

Under 2000-talet har konspirationsteorier – föreställningar om att stora händelser i samhället är ett resultat av medvetna sammansvärjningar med onda avsikter – fått fäste bland många människor. 11 september, flyktingkrisen, Covid-19 är händelser som har accelererat tron på att en liten grupp styr världen och därmed alla andras öden. Påskyndad av existentiella rädslor och svårigheter att tolka information i sociala medier känner sig många som marginaliserade offer och ser sitt individuella handlingsutrymme krympa. Konspirationsteorier blir då lätt till meningsskapande berättelser, ett budskap kring vilka man kan bilda en gemenskap i en värld som blir allt svårare att navigera i. Dessa berättelser antar mytiska dimensioner, de förklarar universella principer och erbjuder ett sekulärt trossystem och en sektliknande kultgemenskap där alternativa sanningar predikas och utlovar frälsning.

Men vad är egentligen utmärkande för konspirationsteorier? Varför är de ett hot mot demokratin? Och hur fungerar de som trossystem och värdegrundad gemenskap? Hur kan de

bemötas? Denna utbildning syftar till att ge dig grundläggande orientering i ämnet och föreslår en modell av bemötande.

Det slutna konspirationsrummet - i huvudet på en konspirationsteoretiker

Konstnären Tea Jahrehorn har i denna miniatyr sökt avbilda ett typiskt "konspirationsrum" - hur en människas inre liv kan präglas av att se samband överallt, mellan pandemier, tron på utomjordiskt liv, UFO:n och spektakulära kriminalfall, ett "monologiskt" slutet rum av mening, ett trossystem som refererar till sig självt.

På en anslagstavla skapar den konspirationstroende röda trådar mellan till synes osammanhängande fakta för att skapa samband och mening i informationens hav. Tavlan kan ses som en symbol för de kognitiva processer som får människor att hänge sig åt konspirationstro. Men de är även påverkade av sina rädslor (som för det utomjordiska livet) och djupare värderingar (så som överdriven patriotism) som påverkar tolkningen av världshändelserna och det egna livet.

Utbildningens upplägg

Utbildningen består av sex delar med inspelat material, vidareförande länkar och fördjupande läsning samt andra element.

Om du därefter vill veta mer går det även att boka en fördjupande workshop i ämnet.

Del 1 Introduktion till ämnet

Del 2 Vad är utmärkande för konspirationsteorier?

Del 3 Varför är de ett hot mot demokratin och det öppna samhället?

Del 4 Konspirationsteorier som (sekulära) trossystem

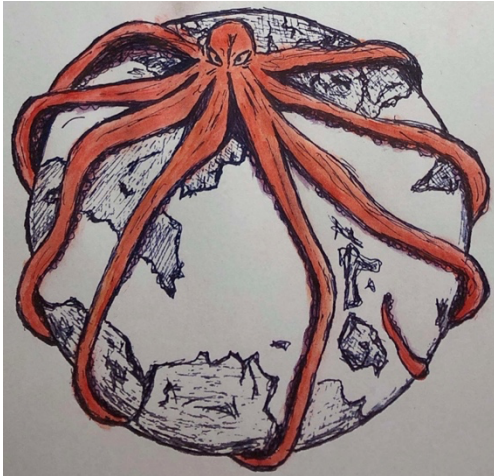
Del 5 En modell av bemötande i sex steg

Del 6 Motberättelser om autonomi, hopp och förtroende

Bläckfisken - en typisk metafor i konspirationsteoriernas bildvärld

Bläckfisken som sträcker ut sina tentakler är en typisk symbol med vilken konspirationsteoretiker försöker uttrycka en allomfattande komplott.

Men det finns också andra, så som "Den Vita Kaninen", "Det Röda Pillret" och "Dolken". I kursen lär du dig mer om hur konspirationsteorier kommuniceras i olika medier.

Red Octopus (c) Tea Jahrehorn

I USA började konspirationsteorierna komma in i konstvärlden på 1960-talet, som hos Peter Saul som söker avbilda och ironisera över idéerna att Kaliforniens styre i själva verket är ett nätverk av onda krafter som alla hänger ihop.

Peter Saul, (American, born 1934). Government of California, 1969. Acrylic on canvas. 68 × 96 in. (172.7 × 243.8 cm). Collection of Brian Donnelly, New York. © Peter Saul. Courtesy Mary Boone Gallery, New York.

[Powerpoint introduktion](#)

Del 1: Inledning till ämnet konspirationsteorier

Del 1: Innehåll och omfattning

Utgångspunkter för denna utbildning

I denna del får du höra om utgångspunkterna för utbildningen och vad den grundar sig på. Mellan 2016 och 2020 pågick det internationella och tvärvetenskapliga forskningsprojektet ”COMPACT – Comparative Analysis of Conspiracy Theories” där över hundra forskare från olika länder sammanfattade det aktuella forskningsläget i ett stort antal discipliner. Resultatet blev bland annat Routledge Handbook of Conspiracy Theories (2021) och en bokserie på samma förlag. 2021 släpptes MSB-rapporten ”Konspirationsteorier och covid-19: mekanismerna bakom en snabbväxande samhällsutmaning” där infografiken till miniutbildningen har hämtats. Byrån Hyperhelikon Ideas Consulting AB driver omvärldsbevakning inom detta fält och har producerat bland annat denna miniutbildning. Samtidigt har det mediala intresset inom fältet varit mycket stort, både i Sverige och internationellt, påskyndat av Covid-19-pandemin. Många människor har även allt sedan 2020 mött konspirationsteorier i sin närhet, vilket har skapat utmaningar.

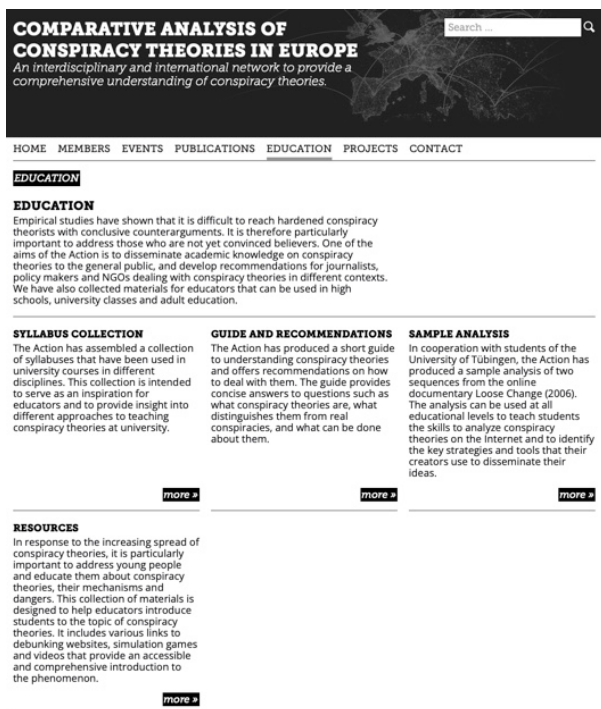
Del 1 omfattar orientering om:

- projektet ”COMPACT – Comparative Analysis of Conspiracy Theories”
- olika forskningsresultat i området
- MSB-rapporten ”Konspirationsteorier och covid-19: mekanismerna bakom en snabbväxande samhällsutmaning”
- det mediala intresset för ämnet
- utmaningarna med att möta konspirationsteorier och dem som tror på dem

”COMPACT – Comparative Analysis of Conspiracy Theories” (2016–2020)

Projektet COMPACT samlade över 100 forskare från Europa för att koordinera den aktuella forskningen om konspirationsteorier. Mer information hittar du på projektets hemsida:

<https://conspiracytheories.eu>

Kortföreläsning ”Utgångspunkter för utbildningen: forskningsöversikt och aktuella utmaningar” (22 min.) – inspelad film

Läsanvisningar till del 1

- sid. 24–25 i rapporten “Konspirationsteorier och covid-19: mekanismerna bakom en snabbväxande samhällsutmaning”, MSB (våren 2021):

<https://www.msb.se/contentassets/555542e57381475cb26d6862dc7a543a/msb-studie.pdf>

Fördjupning del 1

Konspirationsteorier och covid-19

Föreläsning · 37 min

Covid-19-pandemin har gett gott om bränsle åt konspirationsteorier. Andreas Önnersfors, professor i idéhistoria, har skrivit en studie om mekanismerna bakom konspirationsteorier. Han berättar om tolv typiska beståndsdelar hos konspiratoriska berättelser, och om möjligheten att bemöta dessa med motberättelser och mellanmänniska möten. Introduktion av Morgan Olofsson, moderator och kommunikationsdirektör på MSB. Inspelad den 23 april 2021 på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) i Solna. Arrangör: MSB

Spela upp föreläsningen här: <https://urplay.se/program/222459-ur-samtiden-konspirationsteorier-i-pandemins-tid-konspirationsteorier-och-covid-19>

Länkar del 1

LÄNKAR - har kan du hitta mer information

projektet COMPACT – Comparative Analysis of Conspiracy Theories:
www.conspiracytheories.eu

Routledge Handbook of Conspiracy Theories (2021): <https://www.routledge.com/Routledge-Handbook-of-Conspiracy-Theories/Butter-Knight/p/book/9780815361749>

Rapporten “Konspirationsteorier och covid-19: mekanismerna bakom en snabbväxande samhällsutmaning”, MSB (våren 2021):

<https://www.msb.se/contentassets/555542e57381475cb26d6862dc7a543a/msb-studie.pdf> (svenska)

<https://www.msb.se/sv/publikationer/conspiracy-theories-and-covid-19--the-mechanisms-behind-a-rapidly-growing-societal-challenge/> (engelska)

A Continent of Conspiracies? Conspiracy Theories in and on Europe (Routledge, 2021):

<https://www.routledge.com/Europe-Continent-of-Conspiracies-Conspiracy-Theories-in-and-about-Europe/Onnerfors-Krouwel/p/book/9780367500689#>

Conspiracy Theories and the Nordic Countries (Routledge, 2021):

<https://www.routledge.com/Conspiracy-Theories-and-the-Nordic-Countries/Astapova-Bergmann-Dyrendal-Rabo-Rasmussen-Thorisdottir-Onnerfors/p/book/9780367354473>

Samling av egna publikationer:

academia.edu:

https://uppsala.academia.edu/professorAndreasÖnnerfors?from_navbar=true

researchgate:

<https://www.researchgate.net/profile/Andreas-Oennerfors>

Mediereferenser:

<https://hyperhelikon.blogspot.com/p/mediereferenser.html>

Hemsidor:

Hyperhelikon Ideas Consulting AB (engelska): www.hyperhelikon.se

Hyperhelikon Ideas Consulting AB (svenska): <https://hyperhelikon.blogspot.com>

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/hyperhelikon-ideas-consulting/>

Facebook: <https://www.facebook.com/hyperhelikon>

Powerpoint del 1

Del 2: Vad är utmärkande för konspirationsteorier?

Del 2: Innehåll och omfattning

Innehåll och omfattning

I denna del av utbildningen definieras inledningsvis termen konspirationsteorier och vad som kännetecknar dem. Vad är skillnaden mellan att ha en teori om en konspiration och en konspirationsteori? Hur blandar den resonemang om vad som är sant och falskt med resonemang om vad som är rätt och fel (respektive gott och ont)? Vilken är dess dramaturgiska struktur som meningsskapande berättelse? Därefter presenteras konspirationsteorins tolv beståndsdelar. Hur går det att känna igen en typisk konspirationsteori?

Del 2 omfattar:

- Definition av termen konspirationsteori
- Skillnaden mellan att ha en teori om en konspiration och en konspirationsteori
- Konspirationsteoriernas svarta låda: att blanda resonemang om vad som är sant och falskt med resonemang om vad som är rätt och fel (respektive gott och ont)
- Konspirationsteoriernas dramaturgiska struktur
- Konspirationsteoriernas typiska tolv beståndsdelar
- Benägenheten att tro på konspirationsteorier: kognitiv stil, accentuerade personlighetsdrag, värderingar och världsbild

Konspirationsteoriernas tolv element

Det finns ett antal definitioner av vad som ingår i konspirationsteoriernas logik som meningsskapande berättelser. I dessa tolv element finns sådana som tilltalar människors a) kognitiva stil (sätt att uppfatta världen och tolka information) b) förstärkta personlighetsdrag (psykologiska faktorer) och c) värderingar och världsbilder (absoluta synsätt och förklaringar).

Kortföreläsning "Vad är utmärkande för konspirationsteorier?" (24 min.) – inspelad film

Läsanvisningar till del 2

- sid. 21–30 samt 37–50 i rapporten "Konspirationsteorier och covid-19: mekanismerna bakom en snabbväxande samhällsutmaning", MSB (våren 2021):

<https://www.msb.se/contentassets/555542e57381475cb26d6862dc7a543a/msb-studie.pdf>

Fördjupning del 2

Som fördjupning:

- Lyssna på föreläsningen "Fem sätt att lista ut en konspirationsteori" (14 min.), Göteborgs universitet, 16/6 2020, <https://youtu.be/T3zBGxCWN2c>
- Lyssna på programmet i Sveriges Radio (Människor och Tro): "Fast i konspirationen" (55 min.), 21/5 2019, <https://sverigesradio.se/avsnitt/1291683>

QUIZ 1 – testa dig själv på konspirationsteoriernas 12 beståndsdelar

Fråga		
Vad letar människor efter när de tror att allting hänger ihop?		
Varför tror människor att allting händer avsiktligt?		
Vad kallas dom som hemligt avtalar sina avsikter?		
Varför tror konspirationsteoretiker att någon alltid vill skada oss?		
Vad finns nästan alltid i en konspirationsteori?		
Vad försöker konspirationsteoretiker alltid att hitta?		
Hur föreställer man sig att världen ser ut?		
Vem skyller konspirationsteoretikerna allting på?		
Vad kallar man en "irrationell avhumaniserande beskrivning av individer, grupper eller organisationer"?		
Den yttersta dagen har många namn - hur kallas den ofta i svenska konspirationsteoretiska sammanhang?		
I de flesta konspirationsteoretiska sammanhang finns det en förgrundsgestalt - vilket är hans största självpåtaga roll?		
När konspirationsteorier berättas med bilder förekommer ofta följande tre metaforer:		

QUIZ 2 – kan du gruppera de 12 beståndsdelarna rätt?

Fråga		
Vilka tre element i konspirationsteorier hör till kognitiv stil (sätt att tolka fakta och information)?		
Vilka fyra element i konspirationstron hör till förstärkta personlighetsdrag (är mer relaterade till psykologiska faktorer)?		
Vilka tre element är mest relaterade till värderingar och världsbilder (absoluta sätt att se på världen)?		
Vilket element handlar om vems version av verkligheten man lutar på?		
Vilket element handlar om hur konspirationsteorier kommuniceras i bild?		

Powerpoint del 2

Del 3: Varför är konspirationsteorier ett hot mot demokratin och det öppna samhället?

Del 3: Innehåll och omfattning

I denna del av utbildningen kommer du att lära dig hur, av vem och i vilka syften konspirationsteorier används. På vilket sätt kan demokratin och det öppna samhället hotas av dem? Hur påverkas den samhälleliga tilliten och den fria opinionsbildningen? Vad händer med vår myndighetsutövning och expertkunskapen i kunskapsbaserade organisationer och företag? Hur bidrar konspirationsteorier till polarisering och radikalisering (till våldsbejakande extremism)?

Del 3 omfattar:

- Fyra nivåer av användande
- Misstänkliggörandet av samhällelig tillit och fri opinionsbildning
- Kunskapsbaserad myndighetsutövning, expertkunskap i myndigheter, företag och organisationer

- Sambandet mellan konspirationsteorier, polarisering och radikalisering (till våldsbejakande extremism)

Konspirationsteorier och radikalisering till våldsbejakande extremism (RVE)

Konspirationsteorier har förmågan att mobilisera till våldsbejakande extremism, ett av de hot mot demokratin och det öppna samhället de utgör.

Kortföreläsning "Konspirationsteorier som ett hot mot demokratin och det öppna samhället" (20 min.)

Läsanvisningar till del 3

- sid. 16–18, 31–34, 50–57 i rapporten “Konspirationsteorier och covid-19: mekanismerna bakom en snabbväxande samhällsutmaning”, MSB (våren 2021):

<https://www.msb.se/contentassets/555542e57381475cb26d6862dc7a543a/msb-studie.pdf>

Fördjupning del 3

Lyssna på panelsamtalet ”Konspirationsteorier - en snabbväxande samhällsutmaning” (44 min.):

<https://urplay.se/program/222457-ur-samtiden-konspirationsteorier-i-pandemins-tid-konspirationsteorier-en-snabbvaxande-samhallsutmaning>

QUIZ 1 – testa dina kunskaper om användningen av konspirationsteorier i en politisk kontext

Fråga		
Vilka fyra nivåer av konspirationsteoriernas användning finns det i en politisk kontext?		

QUIZ 2 – de fyra nivåerna av konspirationsteoriers funktioner i en politisk kontext

Fråga		
På vilket sätt kan makthavare använda sig av konspirationsteorier?		
När kan de som är eller känner sig maktlösa använda sig av konspirationsteorier?		
I vilket syfte använder sig främmande makt av konspirationsteorier?		
I vilket syfte används konspirationsteorier mellan olika grupper?		

Powerpoint del 3

Del 4: Konspirationsteorier som (sekulära) trossystem och -gemenskaper

Del 4: Innehåll och omfattning

I denna del av utbildningen undersöker vi likheterna mellan konspirationsteorier och religiösa trossystem. Konspirationsteoriernas normativa bas, värderingar och världsbilder, bygger exempelvis på föreställningen om eviga motsättningar (manikeisk dualism), existensen av ondska (teodicé) och idén om samhällets eller mänsklighetens snara undergång (eskatologi/apokalypticism). På vilket sätt kan konspirationsteorier betraktas som myter som kommunicerar sanningar om det förflutna och framtiden? Hur utlovar de både uppenbarelse och frälsning? Hur hänger de ihop med esoterisk spiritualitet men samtidigt religiös fundamentalism? Hur bildas gemenskapen kring budskapen? Vilka likheter finns det mellan konspirationsteoretiska miljöer och sekter? Är konspirationsteorier en metafysisk förklaringsmodell anpassad till sekulariseringen och moderniseringen?

Del 4 omfattar:

- Den augustinska manikeismen
- Fyra nivåer av konspirationsteoriers användning och religion
- Konspirationsteorier som religion
- Konspirationsteorier om religion
- Konspirationsteorier inom religion

Religion och territoriell politisk makt

Ett tillägg om konspirationsteorier som sekulära trossystem

Korset som konspiratorisk identitetsstiftande symbol

Under den tyska rörelsen PEGIDA:s demonstrationer började man visa korset som en symbol för den förment kristna och västerländska identiteten trots att demonstranterna inte tillhörde någon kristen religiös församling utan tvärtom i majoritet har sitt ursprung i f d kommunistiska Östtyskland.

I samband med Eurabia-konspirationsteorin (Europa översvämmas av muslimska migranter i syfte att förstöra nationalstaten, religionen och traditionella värden) ingår alltså korset som en identitetsmarkör mot den utpekade fiendegruppen (Islam/muslimer).

Föreläsning "Konspirationsteorier som trossystem och trosgemenskaper" (45 min.) – inspelad film

Tillägg om konspirationsteorier som sekulära trossystem (6 min.) – inspelad film

Läsanvisningar till del 4

- sid. 27–29 i rapporten “Konspirationsteorier och covid-19: mekanismerna bakom en snabbväxande samhällsutmaning”, MSB (våren 2021):

<https://www.msb.se/contentassets/555542e57381475cb26d6862dc7a543a/msb-studie.pdf>

- Asbjørn Dyrendal, “Conspiracy Theory and Religion” (2020), pdf (internt kursmaterial, får ej spridas, se "läsning")

- ”Conspiracy theories as quasi-religious mentality: an integrated account from cognitive science, social representations theory, and frame theory”, *Frontiers in Psychology*, 2013:

<https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2013.00424/full>

- Om *Handbook of Conspiracy Theory and Contemporary Religion* (2018),

<https://brill.com/view/title/39101?contents=toc-44457>, recensioner:

<https://readingreligion.org/books/handbook-conspiracy-theory-and-contemporary-religion>;

<https://journal.equinoxpub.com/FIR/article/view/18371/20644>

Läsning: Conspiracy Theories and Religion (originaltext)

Fördjupning del 4

- Lyssna på programmet i Sveriges Radio (Människor och Tro): "Hur kan man tro på konspirationsteorier?" (45 min.), 17/12 2020, <https://sverigesradio.se/avsnitt/1620138>

Länkar del 4

Länk till artikeln "Chakras, crystals and conspiracy theories: how the wellness industry turned its back on Covid science", *The Guardian*, 11/11 2021: <https://www.theguardian.com/world/2021/nov/11/injecting-poison-will-never-make-you-healthy-how-the-wellness-industry-turned-its-back-on-covid-science>

Powerpoint del 4

Del 5: En modell av bemötande i sex steg

Del 5: Innehåll och omfattning

I denna del av utbildningen presenteras olika modeller för att bemöta konspirationsteoretiskt tänkande. Dessa har tagits fram av olika aktörer under Covid-19-pandemin, men kan lätt generaliseras. Hur kan du behålla lugnet? Går det att förstå och relatera till en konspirationsteoretiker? Vad är rotorsaken bakom rädslor och oro? Hur mycket hjälper objektiv information och källkritik? Finns det en punkt där du bör sluta och dra en gräns?

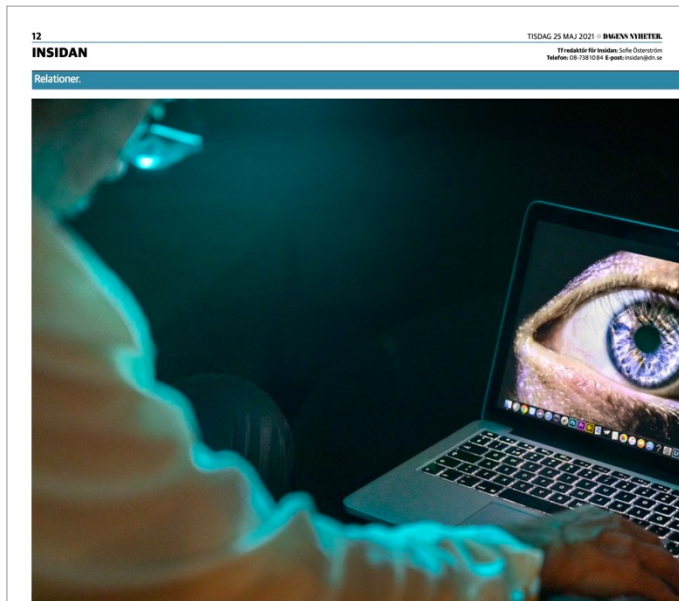
Del 5 omfattar:

- EU:s och UNESCO:s tips för att bemöta konspirationsteorier
- EUvsDisinformation:s sex steg av bemötande
- En generalisering av modellen

Att möta konspirationstroende i sin närhet blir allt vanligare

Under pandemin började allt fler människor hemfalla åt tron på konspirationsteorier. Detta har belastat nära relationer och psykologer och forskare har ryckt ut med olika tips om hur människor i kaninhålet kan bemötas. Situationen är inte lätt och liknar sektproblematiken under 1990-talet: hur talar man till den som lever i en parallell sanning i en gemenskap av ja-sägare?

Så pratar du med den som tror på konspirationsteorier

Läsanvisningar till del 5

- sid. 46–50, 64–66 i rapporten “Konspirationsteorier och covid-19: mekanismerna bakom en snabbväxande samhällsutmaning”, MSB (våren 2021):
<https://www.msb.se/contentassets/555542e57381475cb26d6862dc7a543a/msb-studie.pdf>
- ”Så pratar du med den som tror på konspirationsteorier”, *Dagens Nyheter*, 25/5 2021 (se läsning 1 del 5)
- ”Varför dras vissa till konspirationsteorier – och hur kan man hantera närstående som gör det?”, *Dagens Nyheter*, 27/10 2020 (se läsning 2 del 5)
- ”Sandra förlorade sin släkting till konspirationsteorierna”, *Dagens Nyheter* 27/10 2020 (se läsning 3 del 5)

Läsning 1, 2, 3 till del 5 (texter i original)

Fördjupning del 5

- Lyssna på programmet i Sveriges Radio (P4 Gotland): ”Så bemöter du konspirationsteorier – expertens bästa råd” (4 min.), 17/9 2021, <https://sverigesradio.se/artikel/sa-bemoter-du-konspirationsteorier-expertens-basta-rad>
- Lyssna på programmet i Sveriges Radio (Nordegren & Epstein): ”Vad är skillnaden mellan konspirationsteorier och kritiskt tänkande?” (40 min.), 2/6 2021, <https://sverigesradio.se/avsnitt/vad-ar-skillnaden-mellan-konspirationsteorier-och-kritiskt-tankande>
- Lyssna på programmet i Sveriges Radio (Vetenskapsradion): ”Konspirationstänkandet tog greppet om hans sambo” (20 min.), 6/4 2021, <https://sverigesradio.se/avsnitt/konspirationstankandet-tog-greppet-om-hans-sambo-misstanksamhet-mot-vaccin-vetenskapsradion-pa-djupet>

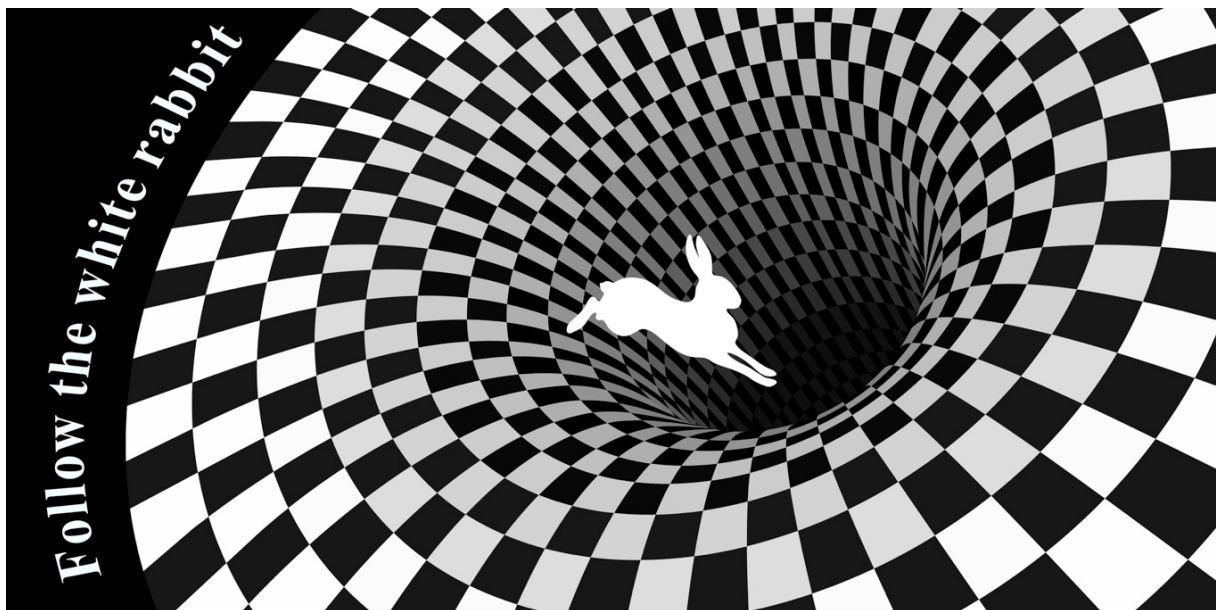
- Läs artikeln i Dagens Nyheter: "Så pratar du med den som tror på konspirationsteorier", 25/5 2021, <https://www.dn.se/insidan/sa-pratar-du-med-den-som-tror-pa-konspirationsteorier/> (även bifogad pdf, internt kursmaterial, får ej spridas)
- Läs artikeln i Dagens Nyheter: "Varför dras vissa till konspirationsteorier – och hur kan man hantera närstående som gör det?", 27/10 2020, <https://www.dn.se/insidan/varfor-dras-vissa-till-konspirationsteorier-och-hur-kan-man-hantera-narstaende-som-gor-det/> (även bifogad pdf, internt kursmaterial, får ej spridas)
- Läs artikeln i Dagens Nyheter: "Sandra förlorade sin släkting till konspirationsteorierna", 27/10 2020, <https://www.dn.se/insidan/sandra-forlorade-sin-slakting-till-konspirationsteorierna/> (även bifogad pdf, internt kursmaterial, får ej spridas)

Reflektion: vilka egenskaper anser du är viktiga i bemötandet av människor som tror på konspirationsteorier?

Här har du utrymme att beskriva dina möten med människor som tror på konspirationsteorier och hur du anser det vore bäst att bemöta dem.

Har du mött människor som tror på konspirationsteorier? Hur tycker du de bäst bör bemötas?

Länk till formulär för textsvar: <https://forms.gle/ZA6j7MrWun7Jd6nU9>

Länkar del 5

- Europeiska kommissionen och UNESCO: "Så upptäcker du konspirationsteorier" https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/fighting-disinformation/identifying-conspiracy-theories_sv
- EUvsDisinfo om sex steg av bemötande. <https://euvsdisinfo.eu/my-loved-one-thinks-bill-gates-will-microchip-humanity-now-what/>
- En kort film om de sex stegen. https://m.facebook.com/watch/?v=822796945259132&_rdr

QUIZ – testa dina kunskaper om sex steg av bemötande

Fråga		
Hur kan du avstå från att förlöjliga eller patologisera en människa som tror på konspirationsteorier?		
Vilken egenskap är bra att ha i bemötandet av konspirationstroende?		
Hur kan du förstå orons och rädsloernas orsak?		
Hur kan man uppmuntra faktagranskning och förståelse för forskning?		
På vilket sätt skulle du kunna ifrågasätta konspirationsberättelsernas beståndsdelar?		
Vad är viktigt för att skydda dig själv i mötet med den konspirationstroende?		

Powerpoint del 5

Del 6: Motberättelser om autonomi, förtroende och hopp

Del 6: Innehåll och omfattning

I denna del av utbildningen diskuteras om det är möjligt att bemöta tron på konspirationsteorier genom att fokusera på motberättelser om ökad självständighet, förtroende och hopp. Bortom det handfasta bemötandet som kan utföras av skolor, myndigheter och civilsamhället kan ett av de mest effektiva sätten att motverka konspirationsteoriernas förödande effekt för samhällelig och mellanmänsklig tillit vara att vända på de konspirationsteoretiska resonemangen – utan pekpinnar och stigmatiseringar. Precis som tidigare handlar det här om de tre nivåerna kognitiv stil, accentuerade personlighetsdrag och värderingar/världsbild. De tolv elementen i den konspirationsteoretiska berättelsen vänds här till motsatta förhållningssätt till tolkningen av världen, försök att bemästra sina rädslor och positiva världsåskådliga perspektiv – allt i syfte att styrka individens och samhällets autonomi och motståndskraft.

Del 6 omfattar:

- motberättelsens 12 beståndsdelar
- de tolv beståndsdelarna i relation till kognitiv stil, förstärkta personlighetsdrag samt världsbild och värderingar

Motberättelsernas 12 beståndsdelar

Precis som konspirationsteorier ofta innehåller 12 typiska element är det frågan om motberättelser skulle kunna fokusera på att vända på perspektivet, att tända hoppet och förtroendet och tilliten till att öka sin egen självständighet.

Kortföreläsning "Motberättelser om autonomi, förtroende och hopp" (14 min.) – inspelad film

Läsanvisningar till del 6

- sid. 67–68 i rapporten “Konspirationsteorier och covid-19: mekanismerna bakom en snabbväxande samhällsutmaning”, MSB (våren 2021):

<https://www.msb.se/contentassets/555542e57381475cb26d6862dc7a543a/msb-studie.pdf>

QUIZ - testa dig på motberättelsernas 12 beståndsdelar

Fråga		
Vad innebär att "forska efter sakernas verkliga tillstånd"?		
Hur kan du lära dig att orientera själv?		
Hur kan jag bli delaktig i ett större sammanhang?		
Hur kan jag bli av med föreställningar om att andra vill mig illa?		
Hur kan du utforska det som skrämmer dig?		
Hur kan jag ta reda på vad som är sant?		
Hur vet du att det inte bara finns en syn på saken?		
Är det möjligt att säga att du kan göra medvetna val?		
Vad behöver du för att förstå andras handlingar bättre?		
Vad kan du göra för att släcka dina rädslor?		
Vad kan du göra för att förstå att _en_ människa inte kan sitta på sanningen?		
Om jag skulle vilja omge mig med bilder av hopp, vilka bilder skulle man kunna välja?		

Skrivuppgift - autonomi, förtroende och hopp

- Försök att skriva en berättelse som stärker insikten om världen, som vänder rädslor och oro och bygger upp förtroende och hopp, baserat på det tolv beståndsdelarna nedan.

Länk till formulär för skrivuppgiften: <https://forms.gle/tyu2Mq5kyirBbNYf9>

Powerpoint del 6

Utvärdering och feedback

Här kan du ge feedback till utbildningen:

Länk till utvärdering, <https://forms.gle/yeFN4cyfmubNFSth9>

Jag vill veta mer

Om du vill veta mer om ämnet, boka en live utbildning eller workshop, tveka inte att kontakta Andreas Önnersfors på Hyperhelikon Ideas Consulting AB:

Mejla till info@hyperhelikon.se eller ring

0046 (0)70 676 93 23

Varmt välkommen!

Följ oss också gärna på våra olika sidor:

Hyperhelikon Ideas Consulting AB (engelska): www.hyperhelikon.se

Hyperhelikon Ideas Consulting AB (svenska): <https://hyperhelikon.blogspot.com>

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/hyperhelikon-ideas-consulting/>

Facebook: <https://www.facebook.com/hyperhelikon>